

DERTIG JAAR, VIER VOORZITTERS

In 2012 was het dertig jaar geleden dat de WPZ, op initiatief van Dick Mol en Paul Sondaar, werd opgericht. Het bestuur heeft in die tijd verschillende samenstellingen gehad. Daarom heeft de huidige Craniumredactie de (oud) voorzitters opgezocht en hen enkele vragen gesteld over hun tijd in het bestuur. Wat waren hun doelen en mijlpalen en wat vinden ze van de huidige WPZ?

De WPZ is een vereniging waarin mensen vanuit verschillende achtergronden bij elkaar komen. Wat is de achtergrond van onze voorzitters?

Thijs van Kolfshoten: Ik ben bij de Faculteit der Archeologie, Universiteit Leiden aangesteld als Hoogleraar Paleozoölogie en Biostratigrafie van het Kwartair en hoofd van de Leerstoelcluster Bioarcheologie. Na mijn studies Biologie en Geologie, ben ik gepromoveerd in de Paleontologie bij de Faculteit der Aardwetenschappen van de toenmalige Rijksuniversiteit Utrecht. Na mijn promotie was ik 5 jaar aangesteld bij de Universiteit van Bonn (Duitsland) en vanaf 1992 ben ik in dienst bij de Universiteit Leiden; de eerste 5 jaar als Academisch onderzoeker van de KNAW en later als wetenschappelijk medewerker en hoogleraar.

John de Vos: Ik ben van huis uit bioloog en deed mijn promotie-onderzoek naar de fossiele herten van Kreta. Bij Naturalis ben ik onderzoeker en houd ik me bezig met de fossiele grote vertebraten, menselijke evolutie, eilandevolutie en de Dubois-collectie.

Hanneke Meijer: Ik ben begonnen uit interesse, maar inmiddels heb ik een professionele achtergrond in pleistocene paleontologie. Weliswaar niet in zoogdieren maar in vogels, maar ik ben desondanks liefdevol geadopteerd.

Natasja den Ouden: Het is begonnen als hobby. Ik ben opgegroeid in Rotterdam Zuid en toen ik klein was gingen we vaak naar de Maasvlakte (wat nu de Eerste Maasvlakte is) om uit te waaien. En op het strand zoek je natuurlijk naar schelpjes. Er lagen daar niet alleen schelpen, maar ook botjes. Die namen we ook mee. Mijn ouders waren ook wel geïnteresseerd in het verleden en we gingen dan ook

op vakantie altijd wel naar musea. Ja, en dan probeer je daar toch te achterhalen wat je nou eigenlijk op het strand hebt gevonden. Ik vond dat altijd zo interessant, dat ik al snel wist dat ik paleontoloog wilde worden. Helaas is dat in Nederland niet zo makkelijk (er was toen geen opleiding) en toen ben ik archeologie gaan studeren in Leiden. Na mijn afstuderen heb ik een paar jaar in de archeologie gewerkt, maar die fossielen gingen toch knagen. En dus ben ik naar Engeland gegaan om in Bristol alsnog paleontologie te studeren. Inmiddels werk ik bij Naturalis als collectiebeheerder en mag ik me iedere dag met fossielen bezighouden.

Ook onze voorzitters komen dus vanuit verschillende achtergronden. Maar waar is hun avontuur als voorzitter begonnen? Wat is of was hun doel bij de WPZ?

Thijs: Begin jaren tachtig is mij vanuit de Universiteit van Utrecht gevraagd of ik contact wilde opnemen met een grote groep amateur verzamelaars die bezig waren in de stuwwallen van Rhenen. Daar vonden ze in de storthopen van alles en nog wat aan fossielen en archeologische artefacten. Gaandeweg merkten we dat de amateurs het leuk vonden om contact te onderhouden. Aangezien het telkens veel reistijd kostte om langs iedereen te gaan, ontstond bij ons het idee om iets te organiseren zodat we iedereen bij elkaar konden brengen. De eerste bijeenkomst werd in 1982 gehouden in de dierentuin van Rhenen. Op deze zonnige dag was dertig man bijeengekomen. De meeste waren amateurs uit de omgeving van Rhenen. Tijdens deze bijeenkomst werd de Werkgroep Pleistocene Zoogdieren een feit. Die dag werden ook de bestuursfuncties verdeeld en werd ik tot voorzitter van de WPZ benoemd.

Het doel van de WPZ was om een groep te beginnen met mensen die dezelfde interesse deelden in de zoogdier paleontologie. Wat iemands achtergrond was, deed er verder niet toe. We wilden vooral leuke bijeenkomsten organiseren. Daar konden mensen met elkaar over hun vondsten praten. We wilden de mensen ook iets bijbrengen, hen leren om naar iets te kijken bijvoorbeeld. Het feit dat de vereni-

Thijs van Kolfshoten
Voorzitter 1982-1993

AUTEUR
CYNTHIA
KROMOTAROENO
JODY MIJTS
EELCO KRUIDENIER
TIM RIETBERGEN

ging nu, dertig jaar na de oprichting, gewoon draait, wijst er toch wel op dat de WPZ in een behoefte voorziet die bestaat onder een groeiende groep mensen.

John: Omdat ik me verbonden voelde met het idee om de samenwerking tussen amateurs en professionals te bevorderen. Dat deden we door bijvoorbeeld speciale bijeenkomsten voor amateurs te organiseren met informatie en met de mogelijkheid om meegebrachte spullen te determineren. En we moesten het vooral hebben van mond-op-mond reclame. Toen Thijs van Kolfshoten af trad als voorzitter, was ik een logische keuze de voorzitter op te volgen. Ik was verbonden aan Naturalis, waar ik een grote collectie pleistocene fossielen ter beschikking had en een netwerk met amateurs en professionals. Mijn rol als voorzitter was meer democratisch dictatoriaal. Als we gezamenlijk beslissingen konden nemen, dan deden we dat ook, maar als er op dat moment niemand aanwezig was, dan kon ik ook prima alleen de leiding nemen, en bijvoorbeeld zorgen dat er sprekers voor de lezingen geregeld werden. Ik kon ook altijd heel gemakkelijk zeggen: "Ik wil morgen een titel en drie zinnen over je lezing, anders krijg je van mij een titel en 3 zinnen..."

Hanneke: Ik ben begonnen als vicevoorzitter in 2004, met John de Vos als voorzitter. Om eerlijk te zijn, ben ik geheadhunt, zoals dat zo mooi in de zakenwereld heet. Ik was al een aantal jaren lid van de WPZ, en toen de vergrijzing ook het WPZ bestuur trof was er behoefte aan nieuw bloed. Mijn doelen bij de WPZ waren onder andere een herverdeling maken van taken binnen het bestuur, het op orde brengen van de financiën, zorgen voor een duidelijkere zichtbaarheid naar buiten (o.a. een nieuw logo en een website) en, ook heel belangrijk, het voorkomen van het uitsterven van de vereniging. Deze doelen zijn absoluut bereikt! In 2008 volgde ik John de Vos op als voorzitter, maar na twee jaar vertrok ik naar het buitenland waardoor ik de voorzitterspost doorgaf aan Natasja den Ouden.

Natasja: Ik heb organiseren altijd leuk gevonden. In mijn studietijd was ik bijvoorbeeld ook secretaris van de studievereniging (Johan Picardt, voor prehistorie van Noordwest-Europa). Inmiddels was de studie afgelopen en miste ik het organiseren wel een beetje. Er kwam een oproep voor nieuwe bestuursleden (dat was in 2006, inmiddels was ik toen al 10 jaar lid) en daar heb ik op gereageerd. Naast dat het actief in het bestuur bezig zijn ontzettend leuk is, is het ook een hele goede manier om alle leden te leren kennen.

Het grote doel van de WPZ was en is nog steeds de bevordering van de

John de Vos
Voorzitter 1994-2008

samenwerking tussen amateurs en beroepspaleontologen. Maar wat ik ook heel belangrijk vind is dat het echt een ontmoetingsplek is voor iedereen die interesse heeft in Pleistocene Zoogdieren en alles wat daarmee te maken heeft. Een soort van Pleistocene Zoogdieren Hoofdkwartier, waar je samen kunt determineren, ervaringen uitwisselen, informatie kunt vergaren en delen, en waar je mensen tegenkomt die net als jij niet alleen een geweldige hobby hebben, maar ook nog eens bijdragen aan de kennis over onze pleistocene geschiedenis. Het hoofddoel was al snel bereikt. Daar hebben mijn voorgangers al voor gezorgd. Wat voor ons nu belangrijk is, is om dat resultaat vast te houden en om een nieuwe generatie te enthousiasmeren. Ik denk dat dat al aardig aan het lukken is. In de afgelopen jaren hebben we er veel nieuwe leden bij gekregen, waaronder ook veel jonge leden. En het leuke is dat dit ook zeer actieve leden zijn. Een aantal van hen zit nu zelfs in de redactie van ons tijdschrift *Cranium*.

Naast de voorzitters bestaat het bestuur uit meerdere leden. Samenwerken behoort dan ook tot één van de hoofdtaken, maar hoe was die samenwerking eigenlijk?

Thijs: De eerste vijf jaar stonden onze neuzen dezelfde kant op. Bij een jonge vereniging moeten die eerste jaren immers uitwijzen of de vereniging bestaansrecht heeft. Zouden er genoeg mensen blijven komen? Hoe konden we het tijdschrift *Cranium* blijven financieren, en zou er genoeg aanvoer zijn qua artikelen? Na die eerste vijf jaar waren er al gauw nieuwe plannen ontwikkeld, zoals de tentoonstellingen in het Museon en Blijdorp. Je leefde met elkaar eigenlijk steeds naar iets toe.

John: Prima, een gezellige sfeer! Toen waren er nog niet zoveel activiteiten, alleen vier keer per jaar lezingen (buiten *Cranium* om). Ook geen echte excursies die we hoefden te organiseren. We gingen wel eens naar buiten tijdens een lezing (het bezoeken

Hanneke Meijer
Voorzitter 2009-2010

van een zuigkat kan ik me nog herinneren), maar ik was altijd een beetje huiverig om van die grote excursies te organiseren. Cranium was wel een zorgenkindje, dat was 2 keer per jaar een hoogte- en dieptepunt. Ik wilde dat hij in december en april op de mat lag, en dat was altijd laatste nippertje.

Hanneke: Onze vergaderingen vonden bijna altijd plaats in het kantoor van John de Vos op Naturalis, met veel koffie en koekjes. John stond al jaren aan het roer van de WPZ, maar een groot deel van onze tijd spendeerden we aan het voorkomen van schipbreuk. Het was duidelijk dat het tijd was voor een nieuwere koers. En dat zorgde soms voor lastige situaties en spanningen. Iedereen in het bestuur had een andere achtergrond, en dus een andere mening, wat er voor zorgde dat we aan het einde van de dag het vaak alsnog verre van eens waren. Maar dat kwam ook doordat we tussentijds vaak afdwaalden, we zijn toch allemaal fossielenjunkies!

Natasja: Inmiddels zitten we met zeven man/vrouw in het bestuur. Dus ook zeven meningen. Dat kan weleens lastig zijn. Daarom vergaderen we regelmatig en hebben we veel contact via email. Soms zelfs wel elke dag. Zeker in drukke jubileumjaren.

De WPZ werkt er hard aan om de komende jaren de werkgroep even toegankelijk en enthousiast te houden als de afgelopen jaren. Maar hoe zien de voorzitters dit eigenlijk? Wat vinden ze belangrijk? Hoe zal de WPZ zich in de toekomst ontwikkelen en zouden ze nog iets willen veranderen?

Thijs: Belangrijk is dat de mensen het naar de zin hebben op de bijeenkomsten. Dat zorgt voor de continuïteit binnen de vereniging en kan zowel amateurs als professionals inspireren. Ook de laagdrempeligheid van de WPZ en lijfblad Cranium is van belang. Ik zie een positieve toekomst voor de WPZ. Zolang er mensen zijn die bereid zijn hun tijd en energie te steken in de vereniging, en zolang het bestuur blijft voorzien in de behoeftes van de leden, dan loopt dat wel los. Daarnaast blijven de vereniging en de zoogdierpaleontologie klaarblijkelijk jonge mensen aantrekken. Die heb je nodig voor het voortbestaan van de vereniging. Het is denk ik ook van belang dat de samenwerking tussen professionals en amateurs blijft bestaan. Verder zou het fijn zijn als er in de toekomst meer betrokkenheid is vanuit de zoogdierafdeling van de faculteit archeologie in Leiden. Denk bijvoorbeeld aan bepaalde projecten die ook interessant zijn voor de leden, of artikelen van studenten in Cranium.

John: Wat ik belangrijk vind is een voortzetting van het bevorderen van de samenwerking tussen amateurs en professionals. Tot mijn vreugde zie ik dat er allerlei leuke activiteiten georganiseerd worden en dat de WPZ een prachtig tijdschrift heeft. Ik hoop dat het zo blijft – of eigenlijk niet, want stilstand is achteruitgang - maar dat men vooral op de ingeslagen weg voortgaat. Ik ben blij met de verjonging die nu plaatsvindt, maar kennis en collecties mogen niet verloren gaan.

Hanneke: Ik zie de WPZ als de plek in Nederland voor iedereen met een interesse in fossiele zoogdieren en aanverwante zaken. Als een club met

expertise, waar je terecht kunt voor betrouwbare informatie. Ik vind het belangrijk dat er voor iedereen plaats is bij de WPZ, ongeacht achtergrond, kennisniveau en opleiding. We zijn een club met gemeenschappelijke interesses, dat is wat ons bindt. Als je rondkijkt op een lezingendag en je ziet iedereen enthousiast in discussie, fossielen gaan van hand tot hand, informatie wordt gedeeld, oude rotten in het vak nemen nieuwkomers bij de hand, dat is toch geweldig? Wetenschap kan voor het grotere publiek intimiderend zijn, jammer genoeg, maar de WPZ laat zien dat het ook anders kan. Het bestuur heeft grote veranderingen doorlopen en er is nu een duidelijke taakverdeling. Er is een totaal nieuwe website opgezet, met heel veel informatie over de vereniging en fossiele zoogdieren in het algemeen. Daarnaast is Cranium enorm veranderd en een prachtig visitekaartje voor de vereniging. Tenslotte hebben we de jongerendoelgroep weten aan te boren, wat essentieel is voor de toekomst van de WPZ.

Natasja: We gaan aan de ene kant natuurlijk verder met wat we altijd deden, maar aan de andere kant willen we bij de WPZ ook graag nieuwe dingen doen. Bijvoorbeeld het organiseren van meer workshops. Samen aan projecten werken. We zijn tenslotte een 'werkgroep'. Ik vind het belangrijk dat iedereen er terecht kan. Of je nou net op het strand je eerste vondsten gedaan hebt of dat je er al 40 jaar mee bezig bent en in de grote vaktijdschriften publiceert. We kunnen allemaal van elkaar leren.

Zoals gezegd is de WPZ een werkgroep. We hebben naast jaarlijkse bijeenkomsten ook nog enkele andere activiteiten waar de leden bij betrokken kunnen zijn. Wij waren benieuwd naar de meest memorabele activiteiten die bij zijn gebleven.

Thijs: Het hoogtepunt was toch wel de tentoonstelling in het Museum ter ere van het 10-jarig jubileum van de WPZ. De opening werd gedaan door Erwin Krol. Het was echt een happening. De grote zaal beneden zat helemaal vol en er was veel landelijke belangstelling en pers. Ik weet nog goed dat er een mega taart binnen werd gedragen in de vorm van Nederland. Er zat een kaarsje op ter ere van '1 miljoen jaar Nederland'. Dat was het thema van de tentoonstelling. De collecties van WPZ leden werden er onder andere tentoongesteld. Je kon ook weerberichten af luisteren die door Erwin Krol waren ingesproken: een voor de ijstijd, een voor het heden en een voor over 10.000 jaar. Aan de opening was een symposium gekoppeld en later werden er nog regelmatig lezingen gegeven. Daar kwamen ook

internationale gastsprekers op af. Dat je als vereniging zoveel aandacht kreeg was geweldig. Het gaf een gevoel van acceptatie.

John: Ik heb niet echt iets specifiek, het was allemaal leuk!

Hanneke: Het allereerste Maasvlakte weekend was een overdonderend succes, iets waar we op hoopten maar wat onze verwachtingen overtrof. Ja, dan loop je wel even op wolken! Maar lezingendagen die tot de nok toe vol zitten en lunchpauzes die altijd te kort zijn vind ik toch altijd het leukst.

Natasja: Iedere bijeenkomst is leuk, maar wat ik echt geweldig vond was de workshop dag in Nijmegen in 2011. Een hele groep WPZ-ers met blauwe vuilniszakschorten die onder leiding van Aart Walen leerden hoe je afgietsels kunt maken. De excursies zijn natuurlijk ook fantastisch. Met een groep tentjes op de camping in Duitsland of zoals vorig jaar met zijn allen met een touringcar bus naar Engeland. In zo'n lang weekend trek je natuurlijk veel met elkaar op en leer je elkaar ook op een andere manier kennen.

Wij hebben als werkgroep al veel goede momenten gehad en daar zijn wij dan ook trots op. Wij vroegen ons af wat onze voorzitters een echte Mijlpaal vonden in de afgelopen 30 jaar WPZ.

Thijs: De dagen waarop veel mensen bij elkaar waren gekomen, zoals bij de tentoonstellingen in Blijdorp en het Museon. Het bij elkaar komen van een grote groep mensen die allemaal geïnteresseerd waren in het onderwerp, dat was immers wat we voor ogen hadden. Het gaf daarnaast ook het gevoel dat de vereniging geaccepteerd werd.

Hanneke: Als ik een bepaald moment moet noemen, dan toch het Maasvlakte weekend. Maar de mijlpaal voor mij is dat er weer toekomst in de WPZ zit. Er is enorm hard gewerkt om de WPZ nieuw leven in te blazen, en dat is gelukt!

Natasja: Dat we de 30 jaar gehaald hebben en nog steeds een levendige actieve vereniging zijn. Het lijkt ook wel of steeds meer mensen interesse hebben in het verleden. Het blijft natuurlijk ook ontzettend intrigerend, wat hier vroeger allemaal heeft rondgelopen. En een heel groot hoogtepunt was natuurlijk de opening van onze jubileumtentoonstelling in het Natuurhistorisch Museum te Rotterdam van 6 april jongstleden.

Natasja den Ouden
Voorzitter 2011-heden

Een voorzitter alleen is nog geen bestuur. Hieronder volgt een lijst (in alfabetische volgorde) van mensen die in de 30 jaar dat de WPZ bestaat deel uitmaakten van het bestuur.

Thijs van Kolfschoten (1982-1993)
Johan Mulder (1982-1986)
Barend van Harskamp (1982-1988)
Dick Mol (1982-1990)
Paul Sondaar (1982-1989)
Hans van Essen (1982-1989)
Niek Kerkhoff (1988-1993)
John de Vos (1989-2008)
Walter de Wit (1989-1995)
Andries Schoneveld (1991-2005)
Ard Smit (1993-2003)
Wilrie van Logchem (1994-2008)
Hanneke Meijer (2004-2011)
Charlie Schouwenburg (2005-2009)
Natasja den Ouden (2006-heden)
Tineke Lammerse (2006-heden)
Nike Liscaljet (2009-heden)
Paul Hille (2009-heden)
Bianca Janssen Groesbeek (2011-heden)
Kees van Hooijdonk (2011-heden)
Reanne van Kleef (2011-heden)

Natuurlijk zijn er veel meer mensen geweest die meegewerkt hebben aan het succes van de vereniging. Graag bedanken wij iedereen die tijdens de bijeenkomsten lezingen verzorgden, collectiestukken lieten zien, het bestuur versterkten tijdens evenementen en beurzen en alle anderen die op wat voor manier dan ook zich ingezet hebben voor de vereniging. Tevens willen wij hier alle musea en instituten waar wij in de afgelopen 30 jaar te gast zijn geweest bedanken voor hun gastvrijheid.